

Minulosť a súčasnosť Žiaru

Obec Žiar vznikla na kľčoviskách chotáru koncom 13. a začiatkom 14. storočia. Prvá doložená zmienka pochádza z roku 1349. V 15. a 16. storočí bol Žiar administratívne spojený so Smrečanmi. Obec sa osamostatnila až okolo roku 1760. Podľa všeobecnej mienky tunajších občanov vznik obce Žiar sa datuje od zničenia niekdajších obcí Svätý Duch a Svätý Štefan, ktoré sa rozprestierali v 17. a 18. storočí v časti dnešného chotára obce Žiar.

V starých dobách vraj ľudia spaľovali zomrelých na mieste dnešnej obce Žiar. Ohne svietili - žiarili, preto toto miesto nazvané bolo ľuďmi Žiare.

Dávni obyvatelia Žiaru sa zaoberali výlučne chovom oviec, poľnohospodárstvom a od 18. storočia sa spomína i tradičné pálenie dreveného uhlia - uhliarstvo. Objavujú sa i zmienky o ťažbe zlata a striebra. Tradičným zamestnaním miestneho obyvateľstva na prelome 19. a 20. storočia bol chov oviec, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo. Po druhej svetovej vojne k poľnohospodárskej výrobe pribudli možnosti zamestnania v priemyselných podnikoch a firmách v Liptovskom Mikuláši, Liptovskom Hrádku a Ružomberku.

K tradičným ľudovým zamestnaniam Žiarčanov patrila tzv. lapačka vlkov. Obyvatelia Žiaru tak chránili svoju dedinu ako aj ostatné susediace obce, pričom boli známi ojedinelou technikou - lapaním vlkov do špeciálnych sietí. Z tejto činnosti, a to už od druhej polovice 16. storočia, plynuli do obecnej pokladnice nemalé finančné prostriedky, ktoré použili nielen na opravu sietí a vyplácanie honcov, ale práve z týchto peňazí si obec mohla postaviť murovanú zvonicu a neskôr zakúpiť tri zvony. Okrem toho každoročne po skončení zimy usporadúvali „vlčiarsku zábavu“, na ktorej sa pilo „vlčnô“. Žiaranov nazývajú preto „vlčiari“.

Počet obyvateľov sa stáročiami menil. V roku 1715 obec mala 11 daňovníkov, v súčasnosti má obec 183 domov a 426 obyvateľov s trvalým pobytom. V obci vždy žilo viac evanjelických rodín. Zastúpenie má však i vierovyznanie rímskokatolícke, ojedinele i občania bez vyznania.

V dávnejšej minulosti obyvatelia Žiaru nosili tradičný ľudový odev, ktorý si - vrátane väčšiny materiálov - zhotovovali sami (ľanové, konopné plátno, koža, kožušiny, vlna, súkno). Z mužských odevných súčastí treba spomenúť typické liptovské košele s vyšívaným stojatým golierom, ženský odev sa prispôboval mestským materiálom. V 19. storočí žiarske ženy paličkovali čipky, ktoré boli súčasťou výzdoby ich odevu. V 20. storočí sa zachovalo len tkanie plátna a handričkových kobercov.

Z folklóru za zmienku stoja tradičné ľudové tance: cindruška, do kola, do kruhu, do skoku, japánčardáš, kvákanec, mazulka, slovenská beseda, strašiak, šatkovec, valaské odzemky, zajačí, žabací, židovský, medveď, vykrúcanie mladej, pri parte a iné.

Spolková činnosť v obci Žiar je neodmysliteľne spojená s rovnakými aktivitami v blízkych Smrečanoch. Spolok striezlivosti vznikol 1. mája 1845. Hlavnými aktivistami a propagátormi užitočnej myšlienky podnecovania obyvateľstva Smrečian a Žiaru k striedmosti boli farári M. M. Hodža a jeho brat Ondrej. Po roku 1863 sa pre Smrečany a Žiar datuje Dobrovoľný hasičský spolok, no v roku 1888 si Žiarania už vytvorili vlastný hasičský zbor. Jeho pokračovateľom je Dobrovoľný hasičský zbor. Do Gazdovského a úverového spolku sa združili obyvatelia Smrečian, Žiaru, Trsteného a Jalovca. Viac ako sto členov pomáhalo roľníckej pospolitosti v boji proti drahote a najmä proti rozmáhajúcemu sa úžerníctvu. V roku 1910 v Žiari vznikol čitateľský spolok. Mal veľký význam pre potrebu šírenia vzdelanosti a kultúrnosti, či všeobecného rozhľadu vtedajšieho obyvateľstva. Stal sa základom pre budúcu dedinskú knižnicu s 80 knihami, darom Československej jednoty. V čase vzniku prvej ČSR pracoval pod názvom Vzdelávací spolok. Keď v roku 1920 zanikol, nahradila ho novovzniknutá Roľnícka beseda, ktorá mala na začiatku svojej činnosti 64 členov. V 20. rokoch vznikol aj Abstinentský spolok, ktorý si kládol za cieľ brániť rozmáhajúcemu sa alkoholizmu. Zanikol v roku 1934.

V minulosti žiarske deti navštevovali školu v Smrečanoch. Tu sa učili čítať, písať i počítať, iných predmetov okrem náboženstva nebolo. Dokladovaný je rok 1777, kedy do ľudovej školy v Smrečanoch chodilo dvadsať detí zo Žiaru. Materiálna starostlivosť o učiteľa bola záležitosťou obcí Smrečany a Žiar. Myšlienku postaviť a zriadiť školu v Žiari začal presadzovať evanjelický farár v Smrečanoch Pavol Čobrda. Výstavba žiarskej jednotriedky začala v roku 1908. Škola bola zrušená v roku 1975.

Žiarska dolina patrí k najvyhľadávanejším dolinám južnej strany Západných Tatier. Celá oblasť je súčasťou Tatranského národného parku. V lete je obec vhodným východiskom na podnikanie vysokohorských túr a pešiu turistiku v oblasti Žiarskej, Veľkej a Bobroveckej doliny, na vrcholy Roháčov, Baníkova a Baranca. V zime ponúka skialpinistické túry, možnosť bežeckého a zjazdového lyžovania v blízkom lyžiarskom stredisku Žiar-Dolinky. Salaš Žiar ponúka nielen široký sortiment liptovských špecialít, predaj syrov a syrových výrobkov, ale aj možnosť ubytovania, aktívneho odpočinku a športového vyžitia. V ústí Žiarskej doliny je viacero rekreačných zariadení (Tŕinec, Kožiar, Spojár). V zime sú bežecké trate udržiavané od Spojára až po sídlisko Podbreziny v Liptovskom Mikuláši.

Žiarska dolina je strediskom vyhľadávaných turistických a cyklistických chodníkov s možnosťou návštevy Žiarskej chaty. Dobudovanie asfaltovej cesty do Žiarskej doliny v rokoch 1966 - 1974 znamenalo i zvýšenú návštevnosť Žiarskej doliny. Najväčší nárast turistov, lyžiarov a skialpinistov bol v rokoch 1997 - 1999. V Západných Tatrách je 184 km značkových turistických chodníkov. Z toho priamo v Žiarskej doline 43 km. O bezpečnosť návštevníkov na nich sa starajú členovia Horskej služby. Členskú základňu Horskej služby v Západných Tatrách - juh tvorí 47 dobrovoľných členov, 3 pracovníci z povolania, 6 čakateľov, 9 seniorov a 2 čestní členovia. Vzhľadom na rastúci počet obetí horských nešťastí v priebehu posledných dvoch desaťročí na južnej strane Západných Tatier pristúpili pracovníci Horskej služby na myšlienku vytvoriť pietne miesto pod Krásnym v Žiarskej doline. Na založenie Symbolického cintorína bola vyhlásená peňažná zbierka. Projekt pietneho miesta vypracoval Ing. architekt Milan Marenčák, zrealizovali ho dobrovoľní členovia Horskej služby pod vedením náčelníka oblasti Jána Dzurošku. Drevo na konštrukciu zvonice s krížom darovalo Poľnohospodárske Družstvo Smrečany a Pozemkové spoločenstvo vlastníkov lesa a obce Pribylina. Nový liatinový zvon bol zakúpený z prostriedkov Nadácie Symbolického cintorína. Slávnostné otvorenie pietneho miesta spojené s vysvätením kríža sa konalo 19. októbra 1995, vysvätenie zvonu o rok neskôr. Vedľa žulového balvana s mottom „Mŕtvym na pamiatku, živým na výstrahu“ je upevnený zoznam všetkých doteraz známych obetí Západných Tatier.

Po prvej svetovej vojne mládež vracajúca sa z robôt v Pešti a Viedni priniesla do dediny novú hru – futbal. Ako loptu používali mechúr z ošípaných, neskôr kopali do lopty handrovej a nakoniec sa objavili i prvé kožené lopty. V predvojnových rokoch 1936 - 1938 bola založená telocvičná jednota Sokola, až v roku 1960 vznikla spoločná telovýchovná jednota Družba Smrečany – Žiar. Futbalový klub pôsobí pod jej krídlami podnes (družstvá žiakov, dorastu, dospelých a bývalých hráčov „Old Boys“). Rok 2004 bol pre klub najúspešnejší v jeho histórii. Družstvám žiakov, dorastu aj dospelým sa podarilo súčasne postúpiť do najvyšších okresných súťaží. Žiarska chata patrí TJ a jej prevádzkou financujú oddiely. Skialpinistický klub má 28 členov – pretekárov, ktorí sa zúčastňujú hlavne pretekov na medzinárodnej úrovni a pretekov na úrovni celoslovenskej.

V obci aktívne pôsobia Dobrovoľní hasiči, Ochotnícke divadlo, Hudobná skupina Buk, Červený kríž, Skialpinistický klub, TJ Družba Smrečany – Žiar. Pravidelne sa organizujú Fašiangy, MDD, Mikuláš, Kladenie vencov, Deň úcty k starším, Karneval, Uvítanie detí do života, Deň matiek a otcov. Od roku 2011 obec kvartálne vydáva Žiarske noviny.

V obci je Pozemkové spoločenstvo Žiar, Poľovnícke združenie Baníkov, PD Smrečany tu má prevádzku. Dobrá spolupráca je s TJ a urbárom. V obci sú hrdí na spoluprácu s občanmi, starosta si cení ich seriózný prístup.

Medzi priority obce patria zámery dobudovania kanalizácie a rozšírenia vodovodnej siete, vybudovania námestia pred obecným úradom s autobusovou zastávkou a čakárňou a rekonštrukcia kultúrneho domu a budovy školy. O budovu zvonice, v ktorej sú tri zvony, sa stará združenie Zvonica. Budova škôlky a bývalej základnej školy patrí ECAV. Riešením majetkovo-právnych vzťahov medzi ECAV a obcou je možné rekonštruovať a modernizovať budovy a vytvárať nový účel ich využitia – zriadenie historickej izby, modlitebne, denného stacionára. Významným zámerom obce je zároveň posilňovať oblasť cestovného ruchu zveľaďovaním a modernizovaním potenciálu, ktorý obec má – Ski centrum, cyklotrasy, turisticky atraktívnu Žiarsku dolinu.

Žiar v roku 2030

Obec Žiar je krásna podhorská obec, upravená, moderná, bezpečná. Oblúbenými miestami sú zelené námestie, náučné chodníky a ihriská, ľudia sa stretávajú a užívajú si športové a kultúrne podujatia. Počet obyvateľov vzrástol. Služby návštevníkom a domácim obyvateľom sú na vysokej úrovni v penziónoch aj v zrekonštruovaných obecných budovách. Bohatá miestna kultúra stavia na tradíciách, ale aj súčasných možnostiach a príležitostiach. Ľudia sa aktívne zapájajú do podujatí v obci a návštevníci a turisti sú nadšení malebnosťou obce a ponukou služieb. Lyžiarske centrum, cyklotrasy a Žiarska dolina sú vyhľadávanými cieľmi cestovného ruchu.

Stratégia pre dosiahnutie vízie obce

Občania obce a jej predstavitelia sú pripravení naplniť víziu budúcnosti

- **sústavnou prácou samosprávy na zlepšovaní kvality života obyvateľov mesta v oblasti služieb a infraštruktúry,**
- vytváraním podmienok pre vznik a udržanie pracovných príležitostí,
- kladením dôrazu na aktívnu občiansku spoločnosť a spoluprácu,
- zavádzaním moderných technológií do života v obci,
- ako aj šetrným využívaním prírodných zdrojov a aktívnou ochranou hodnôt územia.

Za prioritu je považovaná oblasť služieb a infraštruktúry.

Členovia pracovnej skupiny Žiar

- Mgr. Ján Zvara, starosta obce,
- Ing. Ivan Mrnčo, PhD.,
- Stanislav Krasničan,
- Michal Geriš.

Návrh a-SPRO bol prerokovaný a schválený v obecnom zastupiteľstve dňa
(Uznesenie č.).

Silné a slabé stránky Žiaru

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • existencia dobrovoľného hasičského zboru • fungujúce Združenie Žiarska dolina • fungujúce TJ Družba Smrečany - Žiar • spolupráca TJ a obce • v združeniach je previazanosť, mladí preberajú štafetu • aktívne ochotnícke divadlo • Jednota dôchodcov sa stará o zeleň v obci • pracovitosť a remeselná zručnosť občanov • dostatok ľudí ochotných podieľať sa na dianí obce • športovo založení obyvatelia s organizačnými skúsenosťami • poľnohospodárske družstvo, salaš • schválený územný plán s dodatkami • silný potenciál tvorcov a nositeľov tradičnej kultúry, ľudových a pôvodných poľnohospodárskych tradícií • prírodný potenciál a dobrá geografická poloha pre rozvoj cestovného ruchu • zaujímavá história obce • občania sa aktívne zapájajú do spoločenského diania, najmä cez poslancov, web a individuálne hodnotiace schôdze • strava seniorom je zabezpečená rozvozom obedov poľnohospodárskym družstvom • družobné mestá sú Boršice u Blatnice, CZ a Bzince pod Javorinou s nimi spolupracujú DHZ 	<ul style="list-style-type: none"> • chýbajúce centrum obce • nevysporiadané majetkové vzťahy • v areáli Spojára je chátrajúci amfiteáter • chýbajúce detské ihrisko • chýbajúce multifunkčné ihrisko • slabá propagácie obce • nedostatok pracovných príležitostí • nevyhovujúci technický stav objektov kultúrnej infraštruktúry a pamäťových a fondových inštitúcií
Príležitosti	Ohrozenia

<ul style="list-style-type: none">• využitie externých zdrojov na príliv a stabilizáciu obyvateľstva• zachovanie histórie obce, kultúrnych tradícií a kultúrneho dedičstva• zlepšenie marketingu obce• vytvorenie centra obce• možnosti na podávanie žiadostí o granty a dotačné programy	<ul style="list-style-type: none">• znemožnenie realizácie projektov kvôli neusporiadaným vlastníckym vzťahom• nedostatok finančných prostriedkov pre rozvoj a realizáciu projektov• nedostatočná spolupráca samospráv a podnikateľských subjektov v oblasti cestovného ruchu• neúspešné žiadosti o dotácie
---	--

Špecifický cieľ 1	Zlepšiť základnú vybavenosť a služby v obci
Opatrenie 1.1	Podporiť rozvoj bývania
Opatrenie 1.2	Dobudovať dopravnú a technickú infraštruktúru v obci
Opatrenie 1.3	Zvýšiť bezpečnosť a skvalitniť sociálnu a občiansku vybavenosť
Kľúčové potreby Žiaru v oblasti základnej vybavenosti a služieb	<i>Doriešiť nevyjednané majetkovo-právne vzťahy s ECAV, ktoré brzdia rozvoj centra obce. Dobudovať kanalizáciu a rozšíriť vodovod. Rekonštruovať a modernizovať intravilán obce.</i>
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	<i>Vysoké pracovné nasadenie obecného úradu, skúsenosti s projektmi, dobrá finančná kondícia obce. Mnohé zámery sú už projektovo pripravené.</i>

Aktivity pre opatrenia 1.1 – 1.3	Investor/partner
<p>1.1 Príprava územia pre IBV a výstavbu BD</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dodatky k ÚP • Infraštruktúra k novým stavebným obvodom • Vlastnícke a majetkové vysporiadanie pozemkov v obci <p>1.2 Výstavba a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry</p> <ul style="list-style-type: none"> • Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia miestnych komunikácií a chodníkov, vyasfaltovanie bočných ciest • Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia autobusových zastávok v jednotnom štýle • Prijazdová cesta na cintorín, parkovisko, prístrešok na kontajnery • Námestie: malý park so stromčekmi a kvetmi, asfaltová plocha, lavičky, autobusové zastávky, čakárne, informačná mapa obce, odpadkové koše, priestor pred obecným úradom • Osadenie meračov rýchlosti v obci, semafor pre chodcov, prechody pre chodcov <p>Budovanie a rekonštrukcia vodovodu, kanalizácie a rozvodných sietí</p> <ul style="list-style-type: none"> • Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia kanalizácií v obci • Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia vodovodov, rozšírenie vodovodnej siete v obci • Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia osvetlenia <p>1.3 Budovanie IKT sietí, inteligentné fungovanie zariadení, zvyšovanie bezpečnosti, ochrany a prevencie, zlepšenie technického stavu a vybavenia DHZ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obnova vozového parku DHZ • Rekonštrukcia obecného rozhlasu • Požiarna zbrojnica <p>Výstavba a modernizácia zariadení sociálnej a občianskej vybavenosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekonštrukcia a modernizácia kultúrneho domu a výmena kúrenia • Rekonštrukcia a modernizácia budovy bývalej ZŠ – odkúpenie, kompletná prestavba a nový účel budovy (historická izba, modlitebňa, denný stacionár alebo nájomné byty) • Ošetriť nevyriešené majetkovo-právne vzťahy medzi ECAV a obcou k MŠ • Sociálne služby v obci – rozvoz stravy seniorom, opatrovateľská služba • Modernizácia obecnej knižnice (2026) • Úprava starého cintorína – živý plot, parková úprava, lavičky (2023-2060) • Úprava nového cintorína • Prekrytie kontajnerov pri funkčnom cintoríne, oplatenie • Multifunkčné ihrisko • Detské ihrisko • Modernizácia a výstavba športového zázemia Žiarskej doliny – tenisové ihrisko, volejbalové ihrisko, telocvičňa, čítareň • Vybudovanie materskej škôlky 	<ul style="list-style-type: none"> • Obec • Súkromní investori • Občania • ECAV Smrečany • EKO DP Invest • PD Smrečany • Charita • SAD • Združenie právnických osôb Žiarska dolina • TJ Družba Smrečany-Žiar
Predpokladané finančné zdroje	<i>vlastné zdroje obce, dotácia na základe Uznesenia Vlády SR, európske fondy, štátny rozpočet</i>

Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 1			
<i>Ukazovateľ</i>	<i>Merná jednotka</i>	<i>Počiatočné hodnoty</i>	<i>Dosiahnuté hodnoty</i>
<ul style="list-style-type: none"> Počet zrealizovaných projektov zameraných na rozvoj bývania Počet zrealizovaných projektov zameraných na dopravnú a technickú infraštruktúru Počet zrealizovaných projektov sociálnej a občianskej vybavenosti/ sociálnej a zdravotnej starostlivosti Počet zrealizovaných projektov IKT, bezpečnosti, ochrany a vybavenia DHZ 	<ul style="list-style-type: none"> projekt 	0	
Dopady	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	vlastné zisťovanie	

Špecifický cieľ 2	Zvýšiť zamestnanosť a zlepšiť podmienky pre podnikanie
Opatrenie 2.1 Opatrenie 2.2	Vytvoriť podmienky pre zvýšenie zamestnanosti a rozvoj podnikania v obci Posilniť marketing obce a regiónu
Kľúčové potreby Žiaru v oblasti práce a podnikania	<i>Zmodernizovať športové zariadenia a rozšíriť podnikateľské príležitosti adekvátne prírodnému a ľudskému potenciálu v území.</i>
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	<i>Pokračujúca dobrá spolupráca medzi obcou a podnikateľským sektorom ako aj susednými obcami a mestom L. Mikuláš. Členstvo v MAS Horný Liptov a využitie príležitostí v podobe štátnych a európskych fondov.</i>

Aktivity pre opatrenia 2.1 – 2.2		Investor/partner	
<p>2.1</p> <p>Zriadenie obecných podnikov</p> <ul style="list-style-type: none">• Traktorová kosačka a komunálna technika <p>Budovanie infraštruktúry cestovného ruchu v obci</p> <ul style="list-style-type: none">• Oprava cesty na Žiarsku chatu a na parkovisko Žiarska dolina• Oprava mostu ponad Smrečianku smerom na Žiarsku dolinu• Výstavba lyžiarne a sauny na Žiarskej chate• Vybudovanie cyklochodníka a zimnej bežeckej stopy popri ceste na Žiarsku chatu, značenie, informačné tabule, zimná údržba – zakúpenie snežného skútra pre bežeckú stopu• Zriadenie požičovne bicyklov• Telocvičňa v exteriéri – posilňovanie vlastnou váhou• Oprava cesty/asfaltový povrch do Ski centra Žiar-Dolinky a rekonštrukcia odstavnej plochy pri Ski centre• Modernizácia turniketov-skipasového systému v Ski centre• Modernizácia zasnežovacieho systému a vlekov, zvýšenie prepravnej kapacity Ski centra• Vybudovanie a vybavenie lyžiarskej škôlky v Ski centre, snežný približovací pás• Vybavenie Skiservisu• Vybudovanie garáže pre ratrak, zakúpenie nového ratraku• Rekonštrukcia vlekárskej chatky, pokladne a ubytovacej časti pre pracovníkov Ski centra• Výstavba vyhliadkovej veže na koncovej stanici vleku v Ski centre• Dokončenie športového areálu, ubytovňa, športová hala, ihriská• Výstavba telocvične so sociálnym zariadením pri novom futbalovom ihrisku v obci Smrečany <p>Podpora nových podnikateľských aktivít</p> <ul style="list-style-type: none">• Vybudovanie golfového ihriska v ústí Žiarskej doliny• Ubytovanie na súkromí <p>Podpora podnikania v poľnohospodárstve a lesníctve</p> <ul style="list-style-type: none">• Oprava lesovne: pracovisko pre zamestnancov urbáru, kancelárie, garáž, ubytovanie		<ul style="list-style-type: none">• TJ Družba Smrečany-Žiar• Obec/Komisia cestovného ruchu• EKO DP Invest• ubytovatelia• Súkromný sektor• Urbár PS Žiar• Sponzori (Nadácia SPP)• SHR• PD Smrečany• MAS Horný Liptov	
<p>2.2</p> <p>Podpora prezentačných a propagačných aktivít obce</p> <ul style="list-style-type: none">• Propagačné materiály o Žiarskej doline a Ski centre Žiar-Dolinky• Modernizácia webstránky TJ Družba Smrečany-Žiar• Informačné tabule, pútače o Žiarskej doline a Ski centre Žiar-Dolinky <p>Budovanie informačno-náučných turistických trás</p> <ul style="list-style-type: none">• Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia náučných a turistických chodníkov, cyklochodníkov, odpočívadiel, prístreškov, lavičiek, mostíkov, turistického značenia, mapových panelov, informačných tabúl, odpadkových košov• Informačné tabule v obci (história, fotodokumentácia)• Náučný chodník Žiarska dolina			
Predpokladané finančné zdroje	vlastné zdroje investorov a obce, európske fondy		
Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 2			
Ukazovateľ	Merná jednotka	Zdroj overenia	Počiatočné hodnoty

<ul style="list-style-type: none"> Počet zrealizovaných projektov zameraných na obecné podniky Počet zrealizovaných projektov zameraných na infraštruktúru cestovného ruchu Počet zrealizovaných projektov zameraných na nové podnikateľské aktivity Počet zrealizovaných projektov zameraných na podnikanie v poľnohospodárstve a lesníctve Počet zrealizovaných projektov zameraných na prezentáciu a propagáciu obce Počet zrealizovaných projektov zameraných na informačno-náučné trasy 		• projekt	0	
Dopady	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	vlastné zisťovanie		

Špecifický cieľ 3	Podporiť rozvoj občianskej spoločnosti
Opatrenie 3.1 Opatrenie 3.2 Opatrenie 3.3 Opatrenie 3.4	Zlepšiť kvalitu spoločenského života v obci a podporovať aktivity pre využitie voľného času Zlepšiť znalosť územia a posilniť pocit hrdosti na obec/región Podporiť spoluprácu na všetkých úrovniach v obci aj mimo nej Zlepšiť medzilidské vzťahy
Kľúčové potreby Žiaru v oblasti občianskej spoločnosti	<i>Vytiahnuť ľudí od televízorov a počítačov, vytvoriť spoločensky priaznivú atmosféru, otvoriť verejné priestranstvá pre ľudí, aby sa stretávali, neuzatvárali do rodín, aby bolo v obci živo, námestie – srdce obce, komunikačný priestor plný ľudí. Deti na ihriskách, v zime korčuľovanie, športovo zameraní obyvatelia, hasičské súťaže.</i>
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	<i>Spolupráca a vzájomná všestranná pomoc medzi občanmi, odovzdávanie štafety starších mladým, dobrá práca spolkov, vzájomná previazanosť a energia. Aktívni poslanci obecného zastupiteľstva. Občania sa zapájajú do spoločenského diania najmä cez poslancov, web a individuálne hodnotiace schôdze. Dobré zdokumentovaná história obce, archívne materiály, fotografie, systematické vedenie kroniky.</i>

Aktivity pre opatrenia 3.1 – 3.4		Investor/partner		
<p>3.1 Zvyšovanie informovanosti o živote v obciach</p> <ul style="list-style-type: none">• Obecné noviny (1.000€/rok)• Web obce, výveska• Správy z rozhlasu e-mailom, SMS <p>Podpora organizovania kultúrnych, športových a iných podujatí</p> <ul style="list-style-type: none">• Memoriál Vlada Kováča (hasiči)• Pietna spomienka na symbolickom cintoríne• Divadelné predstavenia• Dni obce• Deň detí, fašiangy, batôžkový ples• Podpora poriadania lyžiarskych pretekov – Slovenský pohár Masters a Pohár Liptova• Bokami Západných Tatier – 3 dňové skialpinistické preteky• Duatlon – cyklisticko bežecké preteky zo Smrečian do Žiarskeho sedla• Mikrobus na dopravu športovcov na podujatia (preteky, tréningy)• Športové náčinie pre tréningovú činnosť lyžiarov, futbalistov, stolný tenis, do posilňovne• Kosačka na údržbu futbalového ihriska a športových plôch		<ul style="list-style-type: none">• Obec/vytvorené partnerstvá• TJ Družba Smrečany-Žiar (lyžiarsky, futbalový, skialpinistický, turistický a stolnotenisový oddiel)• Združenie Žiarska dolina• DHZ• OOCR Liptov• Ochotnícke divadlo• Hudobná skupina BUK• Partnerské mestá Bzince pod Javorinou a Boršice u Blatnice• PZ Baníkov• Klub českých turistov• Horská služba: slovenská aj poľská• OZ Baranec• OZ Zvonica• Jednota dôchodcov• Červený kríž		
<p>3.2 Podpora rozvoja tradícií</p> <ul style="list-style-type: none">• Tematické podujatia a tvorivé dielne v knižnici - novovybudovaná polyfunkčná budova v centre <p>Regionálna výchova a vzdelávanie</p> <ul style="list-style-type: none">• Pamätná izba				
<p>3.3 Vytváranie podmienok pre rozvoj regionálnej a nadregionálnej spolupráce</p> <ul style="list-style-type: none">• Spolupráca so susediacimi obcami pri organizovaní podujatí a riešení spoločných problémov (Smrečany, Veterná Poruba, Okoličné, Kanská)• Spolupráca s partnerskými mestami a zahraničnými klubmi (Horská služba, turisti, kultúrne zoskupenia, DHZ)				
Predpokladané finančné zdroje				
obec, európske fondy, Komunitná nadácia Liptov, sponzori				
Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 3				
Ukazovateľ		Merná jednotka	Počiatkové hodnoty	Dosiahnuté hodnoty

4.5.25 Žiar

<ul style="list-style-type: none"> Počet podporených spoločenských organizácií z verejných zdrojov Celková výška verejných výdavkov vynaložených na podporu spoločenských organizácií Počet zrealizovaných kultúrnych, športových a spoločenských podujatí Počet zrealizovaných projektov zameraných na zvyšovanie informovanosti o živote v obci Počet zrealizovaných projektov zameraných na rozvoj tradícií / regionálnej výchovy a vzdelávania Počet zrealizovaných projektov zameraných na regionálnu a nadregionálnu spoluprácu 		<ul style="list-style-type: none"> organizácia tis. € projekt 	0	
Dopady	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	vlastné zisťovanie		

Špecifický cieľ 4	Podporiť ochranu životného prostredia a udržateľné využívanie zdrojov
Opatrenie 4.1	Zvýšiť mieru zhodnocovania odpadov a likvidácie čiernych skládok
Opatrenie 4.2	Znížiť riziko negatívnych dôsledkov prírodných katastrof a katastrofických udalostí
Opatrenie 4.3	Zavedenie postupov pre zvýšenie ochrany krajiny a krajinotvorby
Kľúčové potreby Žiaru v oblasti životného prostredia	<i>Zvýšenie účinnosti separácie TKO, vybudovanie zberného dvora, prevencia pred povodňami a požiarimi. Zlepšiť energetickú bilanciu obecných a cirkevných budov. Je potrebná dohoda s cirkvou pre ďalšie využívanie budov v centre obce.</i>
Predpoklady pre úspešnú implementáciu opatrení	<i>DHZ robí pravidelné preventívne prehliadky v rodinných domoch a zariadeniach CR. Udržiavať a rozvíjať dobrú spoločenskú atmosféru v obci a spolupracujúce prostredie. Zapájať ľudí do aktivít, organizovať dobrovoľníctvo a brigády.</i>

Aktivity pre opatrenia 4.1 – 4.3		Investor/partner		
<p>4.1 Osveta a vzdelávanie v oblasti tvorby a likvidácie odpadov, zvyšovanie environmentálneho povedomia</p> <ul style="list-style-type: none">• Zvýšenie účinnosti separácie odpadu osvetou cez obecné noviny, letáky, verejné hovory (20-30%) <p>Budovanie systému separovania odpadu, zberných dvorov a spoločných kompostovísk, zavádzanie princípov obehového hospodárstva</p> <ul style="list-style-type: none">• Zber nebezpečného odpadu• Vybudovanie zberného dvoru v obci <p>Likvidácia čiernych skládok</p> <ul style="list-style-type: none">• Priebežná likvidácia čiernych skládok, zlepšenie komunikácie s environmentálnymi organizáciami <p>4.2 Posilnenie vodozádržnej funkcie tokov, výstavba protizáplavových zariadení a protipožiarnych nádrží</p> <ul style="list-style-type: none">• Regulácia tokov Smrečianka a Vrbička• Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia odvodňovacích kanálov• Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia vodozádržných prvkov <p>Protipožiarne opatrenia</p> <ul style="list-style-type: none">• Zlepšenie prevencie požiarov pri pálení haluziny v lesoch• Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia protipožiarnych nádrží <p>4.3 Zníženie energetickej náročnosti budov a zariadení, inovačné prístupy, udržateľnosť</p> <ul style="list-style-type: none">• Energetická úspora viacúčelového súboru budov v centre obce (obecný úrad, škola, kultúrny dom, knižnica, bývalá budova ZŠ s novým účelom), výmena krovu, okien, zateplenie, výmena vykurovacích technológií, fotovoltaika - využívanie alternatívnych zdrojov energie (2024-2028) <p>Starostlivosť o vodné toky a vodné prvky</p> <ul style="list-style-type: none">• Čistenie tokov Smrečianka a Vrbička <p>Zlepšovanie kvality životného prostredia v obciach</p> <ul style="list-style-type: none">• Koše na exkrementy pre psíčkarov <p>Starostlivosť o zeleň v intravilánoch obcí</p> <ul style="list-style-type: none">• Výsadba prírodného oplatenia funkčného cintorína• Parkové úpravy starého cintorína, starostlivosť o alej• Starostlivosť o zeleň v obci• Výstavba, rekonštrukcia, modernizácia prvkov zelenej infraštruktúry <p>Výchova k udržateľnému využívaniu miestnych zdrojov a starostlivosti o krajinu</p> <ul style="list-style-type: none">• Čistenie turistických chodníkov od odpadkov (v rámci brannej výchovy)• Akcie zamerané na zvýšenie povedomia o životnom prostredí a starostlivosti o krajinu		<ul style="list-style-type: none">• Obec• Chaty Baranec, Plesnivec• VPS Liptovský Mikuláš• OZ Vlk L. Mikuláš• Povodie Váhu• Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny• DHZ• Hasičský záchranný zbor LM• Turistický oddiel TJ• ZŠ Okoličné• Jednota dôchodcov• ECAV Smrečany		
Predpokladané finančné zdroje	štátny rozpočet, európske fondy, súkromné zdroje, rozpočet obce			
Monitoring a hodnotenie špecifického cieľa 4				
Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočné hodnoty	Dosiahnuté hodnoty	

4.5.25 Žiar

<ul style="list-style-type: none"> Počet zrealizovaných projektov zameraných na zvýšenie miery zhodnocovania odpadov a likvidácie čiernych skládok Počet zrealizovaných projektov zameraných na protizáplavové a protipožiarne opatrenia Počet zrealizovaných projektov zameraných na zlepšenie kvality životného prostredia, ochrany krajiny a krajinotvorby 		• projekt	0	
Dopady	Spokojnosť obyvateľov regiónu s kvalitou života	vlastné zisťovanie		